

En droppe i havet

Barbro Borg

Artikelförfattaren, tills helt nyligen bibliotekschef i Solna summerar sitt yrkesliv och konstaterar bl a att nyliberalismens frammarsch inte gynnat biblioteken

► Jag var 15 år och visste redan att jag ville bli bibliotekarie. Uppvuxen i en av Blekinges förrådskt idylliska småstäder såg jag boken, läsningen som vägen ut. Avsaknaden av utmaningar, av dofter och smaker, av intellektuell stimulans, spänning och motstånd var mördande i småstadsmiljön. Kommunikationsmöjligheterna, fysiskt och digitalt, som vi känner dem idag fanns inte. Men de 28 bokstäverna i alfabetet fanns. Möjligheterna att kombinera dem och sedan gruppera dem i ord, meningar och stycken - i all oändlighet, eller åtminstone nästintill. Och därmed, oberoende av tid och rum, komma

landet. Vi alla nyutbildade kunde välja och vraka bland tjänsterna, åtminstone om vi var flyttbara. Vilken lycklig slump att just vid denna tid befina sig just här i livet! Första uppgiften i Jordbro var att flytta det lilla, provisoriska biblioteket till nya flotta lokaler, som låg i en högstadieskola i ett nytt komplex. En ny arbetsgrupp skulle svetsas samman till ett team. Det var mitt första möte med miljonprogrammets områden och deras problem med många invandrare, alienation och brist på integration. Positivt var dock att de flesta hade jobb på en arbetsmarknad som inte kunde mättas. De sociala systemen

i detta samhälle under utbyggnad och vi hade roligt i personalgruppen! Vi jobbade intuitivt, inte minst jag som chef. Målstyrning fanns inte som begrepp, lagen om medbestämmande i arbetslivet kom först 1976. Nyfikenhet och initiativkraft fick ersätta erfarenheten. Men arbetet blev en ögonöppnare då det gällde skillnader och klyftor mellan grupper och människor i samhället, och synen på biblioteket och dess möjligheter som en utjämnande kraft djupnade.

Ett halvår som vikarierande bibliotekschef i kommunen gav fler erfarenheter. Tjugosex år och chef för ett 60-tal biblioteksmedarbetare. Var det verkligen en god idé? Kanske inte för verksamheten, men vilken utvecklingsmöjlighet för mig! Jag tror man kan tala om "att växa med sin uppgift". Alldeles för få inom vårt skrå har fått den möjligheten!

var under utbyggnad, inte minst barnomsorgen. För mig var detta

åt kunskap, insikter, erfarenheter, estetiska upplevelser, känslor, en förståelse för andra människors livsvillkor. Helt enkelt verktyg för att klara livet, stå ut med det, fördjupa upplevelsen av det. Att i ett arbetsliv få vara omgiven av sådana möjligheter, det ville jag. Men hur blev det?

Ett miljonprogramsområde

I Jordbro öppnades ett nytt bibliotek 1971 som jag blev chef för, direkt efter biblioteksskolan. Vid ungefär samma tid började Rainer Hartleb spela in den första delen i sin serie om Jordbrobarnen. Biblioteksverksamheterna ute i kommunerna expanderade i raketfart. Nya filialbibliotek öppnades på löpande band. En professionalisering av verksamheterna hade inletts där gamla "bibliotekarier", inte minst på filialbiblioteken i rask takt byttes ut mot högskoleutbildade, samtidigt som Kulturrådet (och dess föregångare) med sina utvecklingsmiljoner kraftigt bidrog till utbyggnad av verksamheterna runt om i

en främmande miljö, långt bort från universitetets akademiska frågeställningar och biblioteksskolans kurser i administration och katalogisering och bokhistoria och t o m Yngve Lindungs kurs om populärlitteraturen, som skulle göra oss något mer beredda att möta "verkligheten". Det var bara att kavla upp ärmarna och påbörja det mödosamma arbetet med att etablera samarbete med skolledning och lärare, med fritidsgårdsledare, fältassistenter, närpolis... Och naturligtvis med våra besökare, där vissa kom att tillbringa lika många timmar på biblioteket som vi anställda. Lärorikt och svårt! Jag lärde mig att ungdomar i kollektiv och ungdomar individuellt var helt skilda saker. När det kärvade som mest bjöd vi ungdomarna på kaffe och fika och satte oss helt enkelt ner med dem och försökte öppna upp för dialog. Det var slitigt och tröttsamt och när skulle vi hinna eller kunna bedriva den biblioteksverksamhet vi var utbildade för? Men biblioteket kom att betyda mycket

Innehållet viktigare än formen

Men som småbarnsmamma i Bromma måste jag få närmre till jobbet. Stockholms stadsbibliotek såg jag inte som någon möjlighet: gammaldags, instängt, hierarkiskt. Den egna bibliotekarieutbildningen som bedrevs på Stockholms stadsbibliotek upphörde först vid övergången till 70-talet. Fram till dess anställdes i princip inga bibliotekarier "utifrån" vilket ledde till inavel och instängdhet. Det blev Solna. Nu släppte jag arbetsledningen, men som barnbibliotekarie och senare AV/musikbibliotekarie fanns mycket att göra och utveckla. Att bidra till bibliotekets öppenhet - i fråga om attityder, men också öppenhet mot nya medier och så småningom mot ny teknik - det ville jag. En övertygelse om att vi bibliotekarier inte kan skapa ett eget samhälle. Vi måste verka i det som finns och vara viktiga för

